

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Esplanadestraat (Oostende, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2018L2
December 2018

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	10
2	Bibliografie.....	11

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	7
---	---

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---

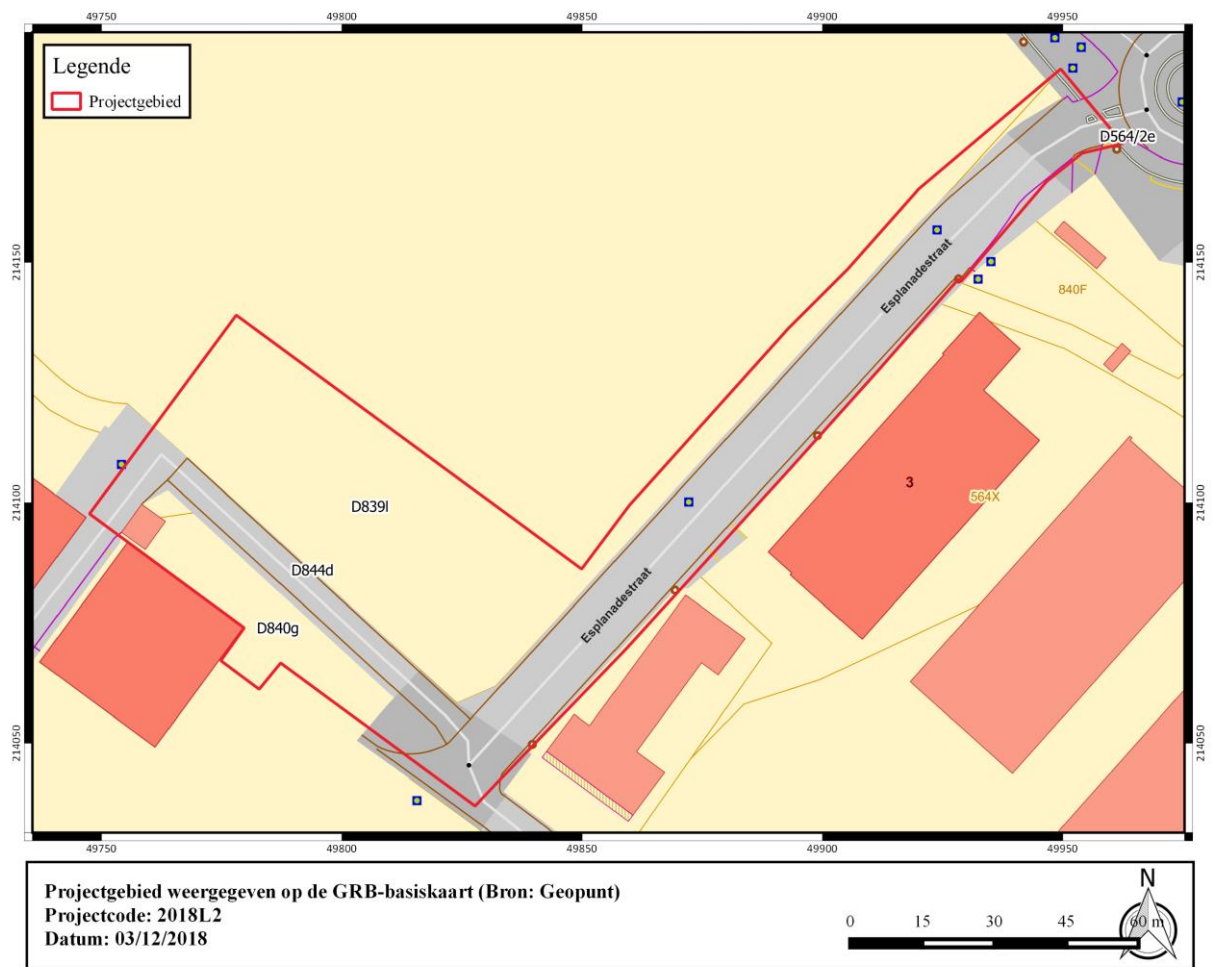

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	AG Haven Oostende Slijkensesteenweg 2 8400	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Oostende
	Deelgemeente	/
	Postcode	8400
	Adres	Esplanadestraat 8400 Oostende
	Toponiem	Esplanadestraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 49735 Y _{min} = 214031 X _{max} = 49975 Y _{max} = 214197
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oostende, Afdeling 2, Sectie D, nr's 839l, 844d, 840g, 564/2 ^e Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de aanleg van een nieuwe parking en omliggende wegenis rondom een reeds gerealiseerd nieuwbouwproject aan de Esplanadestraat te Oostende. Het terrein is ca. 8185m² groot, hiervan is 315m² reeds bebouwd. De resterende 7870m² is verhard met breekzand en steenslag of is reeds aangelegd als wegenis, dit wordt heraangelegd in het kader van de geplande ontwikkeling.

Het onderzoeksgebied is gelegen in de haven van Oostende, op de rand van de oude, gekanaliseerde vaargeul, ter hoogte van het Zeewezendok. Een 500-tal meter ten oosten van het terrein bevindt zich de Spuikom van Oostende. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van Holocene getijdenafzettingen die rusten op de Pleistocene sequentie. Gelet de verstedelijkte omgeving geeft de bodemkaart geen informatie weer over het aanwezige sediment. De sequentiekkaart geeft aan dat ter hoogte van het plangebied uitgegaan kan worden van komafzettingen.

Op basis van het DHMV daarentegen is duidelijk zichtbaar dat de terreinen in het havengebied kunstmatig zijn opgehoogd. Een bijkomende indicator voor ophoging en versterking werd waargenomen bij een boring in 1995, op het einde van de Esplanadestraat, een ca. 70m ten zuidwesten van het plangebied. Hierbij werd vastgesteld dat tot op een diepte van 7m onder het huidige maaiveld brokken beton en ander puin aanwezig zijn¹. Op basis van deze gegevens blijkt een verstoord terrein dat tijdens de uitbouw van de haveninfrastructuur is opgehoogd.

Cartografische bronnen situeren het terrein ten zuidoosten van de historische stadskern van Oostende, langsheen de gekanaliseerde zeegeul. Ter hoogte van het plangebied is op de Ferrariskaart geen bebouwing weergegeven, maar is een gracht aangegeven die uitmondt in de haven. Ongetwijfeld heeft dit reeds een impact gehad op het bodemarchief. De Atlas der Buurtwegen en de Popp-kadasterkaart geven ter hoogte van het plangebied geen informatie weer. Op de Vandermaelenkaart is duidelijk zichtbaar dat het terrein zich bevindt ter hoogte van de 19^e-eeuwse stadsversterking. De topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw situeert ter hoogte van het plangebied een oesterkwekerij. Deze bassins zijn nog zichtbaar op de oudste luchtfoto's. Op het luchtbeeld van 2000-2003 is duidelijk zichtbaar dat de kweekvijvers grotendeels gedempt zijn en graafwerken plaatsvinden op het terrein. Daarna werd het terrein gebruikt als stockageplaats voor scheepscontainers, om vervolgens bouwrijp gemaakt te worden. Recent werd een nieuwbouw gerealiseerd op het plangebied met een oppervlakte van 315 m², de heraanleg van de parking en wegenis kaderen in deze ontwikkeling.

Op het plangebied of in de directe omgeving zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. In de ruime omgeving betreffen de gekende vindplaatsen hoofdzakelijk resten van het historische stadswefsel van Oostende. Bij onderzoek in de stadskern zijn een schat aan resten van laatmiddeleeuwse bewoning en artisanale activiteiten onderzocht. Daarnaast zijn ook menige relictten van de militaire infrastructuur en resten van het beleg van Oostende tijdens de Tachtigjarige oorlog en uit de Napoleontische periode onderzocht.

Ongeveer 500m ten noorden van de Spuikom, in het poldergebied, werd bij een werfopvolging ook romeins nederzettingsafval aangetroffen (CAI 71761). Verder westwaarts, werden bij onderzoek ook sporen van middeleeuwse en vroegmoderne rurale bewoning aangetroffen (CAI 151570). Net ten noorden hiervan werd een antitankgracht aangesneden (CAI 76998). Naast resten van het historische stadswefsel en rurale bewoning in het poldergebied zijn op

¹ Baeteman C., 1995, DOV Boorrapport, GEO-94/060-B1

basis van archeologische waarnemingen en cartografische indicatoren ook een hele reeks structuren uit beide wereldoorlogen gekend. Enerzijds betreft het restanten van de Duitse kustverdediging uit WO I die tijdens WO II werden geïncorporeerd in de ‘Atlantikwall’. Ook landinwaarts zijn enkele bunkers en resten van moderne militaire infrastructuur gekend.

Concreet is er ter hoogte van het plangebied een beperkte verwachting inzake de aanwezigheid van archeologisch erfgoed. De cartografische bronnen en wijzen op een grotendeels vergraven en verstoord gegeven. Daarenboven kan op basis van het DHMV en de boring van DOV op het einde van de Esplanadestraat verondersteld worden dat het terrein is opgehoogd. Mocht het bodemarchief tegen de verwachting in wel bewaard zijn dient rekening gehouden te worden met de beperkte diepgang van de geplande ingrepen ten opzichte van deze ophoging. Verder archeologisch onderzoek wordt als weinig zinvol beschouwd.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken aan de Esplanadestraat te Oostende worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen.

De landschappelijke gegevens en de historisch-cartografische gegevens wijzen op een verstoord gegeven. Zowel de aanleg van de gracht zichtbaar op Ferraris, de latere aanleg van de stadsversterking, het uitbouwen van de Oostendse haveninfrastructuur en het aanleggen van de kweekvijvers zullen ongetwijfeld een impact hebben gehad op het bodemarchief. De boring gezet door DOV 70m ten zuidwesten van het plangebied wijst inderdaad op een opgehoogde en verstoorde ondergrond. Doorheen het hele boorprofiel is baksteenpuin waargenomen, op grote diepte zijn brokken beton herkend. Op basis van deze gegevens zijn er aldus sterke vermoedens dat het bodemarchief ter hoogte van het onderzoeksgebied is verstoord.

Daarnaast dient ook rekening gehouden te worden met de aanlegdiepte van de geplande werken en aanwezige ophoging. Hoewel niet sluitend, is op het DHMV duidelijk zichtbaar dat de omgeving van het plangebied merkbaar hoger ligt dan het omringende polderlandschap. Op basis van het hoogtemodel kan gesteld worden dat het terrein minimaal 2m is opgehoogd. De aanlegdiepte van de geplande werken bedraagt gemiddeld ca. 50cm. Indien het bodemarchief nog bewaard is, is de impact van de werken hierop normaliter beperkt.

Gelet de beperkte verwachte mate van verstoring en de beperkte impact op het bodemarchief mocht dit bewaard zijn wordt bijkomend archeologisch onderzoek weinig zinvol geacht. Bij verder onderzoek wordt de kans op kenniswinst dermate klein geacht dat deze resultaten nooit in verhouding kunnen staan tot de financiële kost. Op basis van de kosten-baten afweging dient afgezien te worden van een verder schrijdend onderzoekstraject.

Uiteraard dient hier gewezen te worden op de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De opdrachtgever plant de realisatie van een parking en bijhorende wegenis aan de Esplanadestraat te Oostende. Het terrein is gelegen in het havengebied. De beschikbare landschappelijke en historische gegevens indiceren een verstoord en vervolgens opgehoogd gegeven. De archeologische verwachting ter hoogte van het onderzoeksgebied is derhalve beperkt. Daarnaast kan op basis van de aanlegdiepte van de geplande werken aangenomen worden dat deze niet interfereren met het bodemarchief, mocht dit alsnog bewaard blijven.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2018

Baeteman C., 1995, DOV Boorrapport, GEO-94/060-B1

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

